

Den sidste sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3036).

Der var til denne behandling stillet følgende ændringsforslag:

Af *Tholstrup, Alfred Jørgensen, Søren Olesen, J. M. Pedersen, Oluf Pedersen og Viggo Starcke.*

Lovforslaget affattes således:

„Forslag

til

Lov om oprettelse af et næringsfrihedsråd.

I.

Lovens formål og område.

§ 1.

Denne lov har til formål at sikre den størst mulige næringsfrihed og at søge de hindringer fjernet, der hemmer den frie konkurrence i at udfolde sig.

II.

Oprettelse af et næringsfrihedsråd.

§ 2.

Der oprettes et næringsfrihedsråd, bestående af 8 sagkyndige, uvildige medlemmer, hvis formand udnævnes af kongen, og hvis øvrige medlemmer udnævnes af ministeren for handel, industri og søfart.

Til næringsfrihedsrådet knyttes et sekretariat, hvis personale ansættes af rådet, som også skal kunne tilkalde særlige sagkyndige i det omfang, det er fornødent.

§ 3.

Det påhviler næringsfrihedsrådet at holde sig underrettet om konkurrenceforholdene indenfor det danske erhvervsliv.

Hvor næringsfrihedsrådet måtte konstatere, at der på et erhvervsområde hersker mindre virksom konkurrence, påhviler det næringsfrihedsrådet at gøre forholdene indenfor det pågældende erhvervsområde til genstand for undersøgelse.

Endvidere påhviler det næringsfrihedsrådet i tilfælde af, at disse undersøgelser bekræfter, at der indenfor det pågældende erhvervsområde er mindre fri konkurrence, at efterforske, hvad årsagerne hertil måtte være, samt hvorledes dette ytrer sig. Endelig påhviler det næringsfrihedsrådet at overveje,

hvilke foranstaltninger der måtte være hensigtsmæssige for at stimulere konkurrencen på det pågældende erhvervsområde.

§ 4.

I det tilfælde, hvor næringsfrihedsrådet kommer til det resultat, at der på specielle områder — af tekniske eller andre grunde — vanskeligt kan tænkes fri konkurrence, overvejes det, hvilke foranstaltninger der kunne være hensigtsmæssige for at undgå de samfundsskadelige virkninger af den svigtende konkurrence.

§ 5.

Næringsfrihedsrådets undersøgelser og anbefalinger nedfældes i indstillinger til ministeren for handel, industri og søfart, der helt eller delvis offentliggør disse indstillinger.

§ 6.

Sammenslutninger og enkeltvirksomheder er pligtige til at bistå næringsfrihedsrådet ved rådets undersøgelser af konkurrenceforholdene på de enkelte erhvervsområder.

III.

Forbud mod visse aftaler, vedtagelser og bestemmelser.

§ 7.

Stk. 1. Aftaler, vedtagelser og bestemmelser eller forsøg herpå mellem firmaer og personer i samme eller beslægtet branche, som udøver eller vil kunne udøve indflydelse på priser, produktions-, omsætnings- eller transportforholdene i hele landet eller indenfor lokale markedsområder, skal straks ophæves.

Stk. 2. Aftaler mellem den enkelte leverandør og aftager om eneforhandling el. lign. omfattes ikke af bestemmelsen i stk. 1.

Stk. 3. Løn- og arbejdsforhold falder udenfor denne lov, som heller ikke omfatter prisforhold og erhvervsudøvelse, der i henhold til særlig hjemmel bestemmes eller godkendes af det offentlige.

IV.

Særlige bestemmelser.

§ 8.

Omkostninger i forbindelse med næringsfrihedsrådets virksomhed afholdes på de årlige finanslove.

§ 9.

Stk. 1. Overtrædelse af bestemmelserne i denne lov straffes, forsåvidt højere straf ikke derved forskyldes efter borgerlig straffelov, med bøde eller under skærpende omstændigheder hæfte.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som i forhold, der omfattes af loven, meddeler ministeriet for handel, industri og søfart eller næringsfrihedsrådet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier forhold,

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ordføreren (Poul Hansen [Kalundborg]): Jeg skal på de ærede medlemmer hr. Thor-kil Kristensens, hr. Weikops, hr. Bertel Dahlgaards og egne vegne anbefale at stemme imod det ændringsforslag, der er stillet til tredje behandling af det ærede medlem hr. Tholstrup m. fl.

Vi har naturligvis ikke omhyggeligt arbejdet os igennem dette store stof og omhyggeligt forhandlet os frem til et resultat for nu at lade det feje til side af de ærede medlemmers ændringsforslag, et forslag, som man endog selv ikke har tillagt så stor betydning, at man har ladet det komme til en udvalgsbehandling i denne samling.

Jeg skal altså anbefale, at man stemmer imod ændringsforslaget.

Tholstrup: Jeg beklager naturligvis, at udvalgets ordfører på forhånd afviser ændringsforslaget, men jeg vil alligevel begrundede det med nogle få bemærkninger.

der måtte være af betydning for den pågældende sags behandling.

Stk. 3. Udbytte, der indvindes ved handlinger, som er strafbare efter denne lov, eller et beløb, der skønnes at svare hertil, vil ved dom være at inddrage i statskassen.

Stk. 4. I sager angående overtrædelse af denne lov og de i medfør af samme givne forskrifter finder de i lov om rettens pleje kap. 69 indeholdte bestemmelser anvendelse i samme omfang som i sager, der påtales af statsadvokaten.

V.

Ikrafttrædelsesbestemmelse m. v.

§ 10.

Denne lov, der træder i stedet for lov nr. 158 af 18. maj 1937 om prisaftaler m. v., træder i kraft den 1. april 1955.

§ 11.

Stk. 1. Denne lov gælder ikke for Færøerne.

Stk. 2. Ved kgl. anordning fastsættes de ændringer for Grønlands vedkommende, som under hensyn til de stedlige forhold må anses for fornødne.“

Forslaget er et liberalistisk forslag bygget på tillid til den frie konkurrences evne til på bedre måde at sikre de rigtige priser end ved hjælp af kontrolorganer og kontorer, som alligevel ikke kan få fat i alle forhold.

§ 1, formålsparagraffen, er indsat, fordi vi har fundet det rigtigst at have en særlig formålsparagraf til at fastslå, at lovens formål er at sikre den størst mulige næringsfrihed, derunder den frie konkurrence.

Med „sagkyndige“ som omtalt i § 2 menes personer, der er i besiddelse af erfaring og kendskab på det erhvervsmæssige område, tilligemed personer, som har nationaløkonomisk og juridisk indsigt.

§ 3 drejer sig om tilfælde, hvor næringsfrihedsrådet konstaterer, at der på et erhvervsområde hersker mindre virksom konkurrence. Her skal rådet undersøge forholdene indenfor det pågældende erhvervsområde. Som eksempler på undersøgelser, som det påhviler næringsfrihedsrådet at foretage, kan henvises til, hvad der siges i trustkommissionens betænkning nr. 3 for det første om importrestriktionernes

[Tholstrup.]

indflydelse, som er omtalt på side 70, for det andet om toldbeskyttelsens indflydelse, jfr. samme betænkning side 66, for det tredje om skattepolitikens indflydelse, jfr. trustkommissionens betænkning flere steder, for det fjerde spørgsmålet om nye etableringsmuligheder, jfr. betænkningens side 81.

Til § 4: her tænkes der på koncessionerede virksomheder eller virksomheder, der er underkastet særlovgivning.

Til § 5: formålet med de indstillinger, der nævnes i paragraffen, er at give handelsministeren materiale til at fremsætte lovforslag til eventuel imødegåelse af de skadelige virkninger af manglende konkurrence på visse erhvervsområder. Ved offentliggørelse må der tages hensyn til materialets karakter, således at tekniske hemmeligheder og andre berettigede forretningshemmeligheder ikke afsløres.

Til § 6: den heri omtalte bistand kan bestå i at stille statistisk materiale, regnskabsmateriale og oplysninger til rådighed.

Til § 7: det anses ikke for værende tilstrækkeligt at nægte aftaler retsbeskyttelse, ej heller at resultatet af en eventuel undersøgelse må afventes, da det helst må stå klart for enhver, at indgåelse af sådanne aftaler ikke længere er lovlig, ligesom bestående aftaler er ulovlige.

§ 9 drejer sig om overtrædelse af lovens bestemmelser, og dér har vi fulgt det af ministeren for handel, industri og søfart den 11. december 1953 fremsatte lovforslag.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale de medlemmer, som har en liberalistisk opfattelse, at stemme for vort ændringsforslag. Hvad angår de medlemmer, som mener, det er nødvendigt alle vegne at have kontrol til sikring af de rigtige priser, kan jeg naturligvis ikke sige, at det, vi foreslår, vil tjene deres interesser, men da så mange ved given lejlighed bekender sig til friheden, skulle der være mulighed for at få flertal for vort forslag.

Aksel Larsen: Vi ser os ikke i stand til at stemme for det af retsforbundet stillede ændringsforslag. Også vi mener, at hvis det var hensigten, at det skulle tages meget alvorligt, kunne det nok være fremkommet noget før. Forslagsstillerne havde ikke behøvet at vente til den kortvarige pause mellem anden og tredje behandling af regeringens lovforslag.

Iøvrigt forekommer det os ved en sammenligning mellem ændringsforslaget og det foreliggende lovforslag, at lovforslaget trods alt vil være at foretrække, selvom vi ikke mener, at det i den form, det har nu, kan siges at være fuldt tilfredsstillende.

Jeg forstår, at forslagsstillerne har haft visse vanskeligheder; det måtte de naturligvis have, eftersom retsforbundet er tilhænger af absolut frihed på erhvervslivets område og modstander af ethvert statsindgreb. Jeg kan ikke se andet, end at det er en form for statsindgreb, når man vil have et næringsfrihedsråd og straffebestemmelser, og Gud ved hvad, men det må naturligvis de ærede medlemmer af retsforbundet afgøre med deres egen samvittighed og deres egne principper. Iøvrigt gør selve udformningen af ændringsforslaget det svært at få sympati for det. Der skal oprettes et næringsfrihedsråd, det skal holde sig underrettet, og hvis det får kig på noget, skal dette gøres til genstand for undersøgelse; derefter skal det efterforske og overveje, hvad der kan gøres for at stimulere konkurrencen, og tilsidst eventuelt sende indstillinger om undersøgelser og anbefalinger til ministeren for handel, industri og søfart, der helt eller delvis offentliggør disse indstillinger. Hvad der iøvrigt skal ske med alt det dér, står der ingenting om. Ændringsforslaget er altfor vagt formuleret til, at man kan forlange, at det skal blive taget alvorligt, eller at det skal blive vedtaget her. Jeg kan godt se, at der kunne være noget om det, der står i § 7, stk. 1, om, at aftaler, vedtagelser og bestemmelser o. s. v. straks skal ophæves; men disse bestemmelser bliver straks betydeligt svæk-

[Aksel Larsen.]

ket ved stk. 2, der siger, at dette gælder dog ikke aftaler mellem den enkelte leverandør og aftager om eneforhandling eller lignende.

Når vi skal sammenligne det af retsforbundet stillede ændringsforslag med lovforslaget, som det foreligger efter anden behandling, foretrækker vi det sidste, selvom vi som sagt ikke dermed vil påstå, at vi er tilfredse med det. Det kan vi vist også vanskeligt blive, eftersom vi ikke tror, man kan gennemføre en tilfredsstillende trust- og monopollov under de kapitalistiske samfundsforhold, vi har. Vi mener altså trods alt, at ministerens lovforslag må være at foretrække. Vi kan se, at det kan bruges, vel at mærke hvis den ansvarlige minister har en alvorlig vilje til at udnytte de muligheder, der trods alt findes i det, for at gribe ind overfor aftaler, som måtte skade forbrugerne eller samfundet.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag):

Også jeg må fraråde, at man stemmer for det af det ærede medlem hr. Tholstrup m. fl. stillede ændringsforslag. Det forekommer mig at være et højest ejendommeligt amfibium af et forslag til en antimonopollov. Den eneste virkelige beføjelse findes i forslaget § 7, og den går kort og godt ud på, at aftaler, vedtagelser, bestemmelser m. v. straks skal ophæves. Der er ikke nogen som helst beføjelse for ministeren til at undersøge et forhold nærmere og herigennem få skilt avnerne fra hveden; hverken for erhvervslivet eller forbrugerne kan det være nogen særlig ønskelig lovgivning. Lovgivning af denne art har været prøvet i udlandet, men vist sig ganske ineffektiv. De øvrige paragraffer indeholder ingen virkelige beføjelser, men derimod kun, hvor det drejer sig om mindre virksom konkurrence, mulighed for at undersøge, efterforske og overveje og tilsidst give indstilling til ministeren, som derefter helt eller delvis kan offentliggøre disse indstillinger. Det må være aldeles utilstrækkeligt betryggende for forbrugerne at skulle nøjes med en sådan lov; og hvori dens særlige liberalistiske karakter består, forekommer mig ganske uforståeligt.

Tholstrup: I og for sig er det en anbefaling, at hverken det ærede medlem hr. Aksel

Larsen eller forfatteren af „Fremtidens Danmark“, den højtærede økonomi- og arbejdsminister, kan stemme for et forslag om frihed.

Jeg vil lige gøre en kort bemærkning til udtrykket „at skille avnerne fra hveden“. Der står ganske enkelt i ændringsforslagets § 7, at aftaler er forbudt. Det er nemlig min opfattelse, at man meget vanskeligt vil kunne påvise, at aftaler, som i og for sig nok kan forsvares, og som ikke gør nogen synderlig skade, gør gavn, og når de ikke gør det, kan man lige så godt forbyde dem allesammen på stribe i stedet for at begynde at undersøge, om der eventuelt skulle være en aftale, der kunne være til nogen som helst nytte eller gavn. Når man har det synspunkt, at der ikke under frie forhold er nogen aftaler, der kan være til nytte, selvom der muligvis er enkelte, der ikke kan skade, er det ganske konsekvent og enkelt at forbyde enhver aftale.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget

forkestedes med 170 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ordføreren (Poul Hansen [Kalundborg]):

Da der ikke foreligger nogen tillægsbetænkning, må jeg for en ordens skyld gøre opmærksom på, at udvalget har afholdt et møde mellem anden og tredje behandling. Hele udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse i den affattelse, det fik ved anden behandling.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 169 stemmer; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Der er ikke mere på dagsordenen

Udvalget angående forslag til lov om danske skibes forsikring mod krigsfare og

[Formanden.]

forslag til lov om forlængelse af lov om forsikring af varer og fragt mod krigsfare til søs har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 29. marts kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af folketingets ombudsmand.*

2) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

3) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Skyldneres udtagelsesret ved udlæg og udpantning, ophævelse af retsplejeudvalget m. v.).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1955—56.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om en tillægsindkomstskat for skatteåret 1955—56.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udskrivning af en værneskat for skatteåret 1955—56.

9) *Anden behandling af:*

Forslag til normeringslov for finansåret 1955—56.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1954 til 31. marts 1955.

11) *Første behandling af:*

Forslag til lov om visse domfældtes retsstilling med hensyn til udøvelse af retigheder.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14.

86. møde.

Tirsdag den 29. marts kl. 14.

Formanden: I skrivelse af gårds dato meddeler den fungerende minister for handel, industri og søfart, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om forlængelse af lov om statens materialprøveråd.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Lønningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til normeringslov for finansåret 1955—56. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af dags dato meddeler folketingsmand Aksel Møller, der har haft orlov på grund af sygdom, at han fra i dag atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens hverv som midlertidigt medlem er herefter ophørt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Hermed tillader jeg mig som fungerende minister for handel, industri og søfart for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om forlængelse af lov om statens materialprøveråd.*

Som det vil være de ærede medlemmer bekendt, havde loven af 19. december 1935 gyldighed indtil udgangen af marts måned